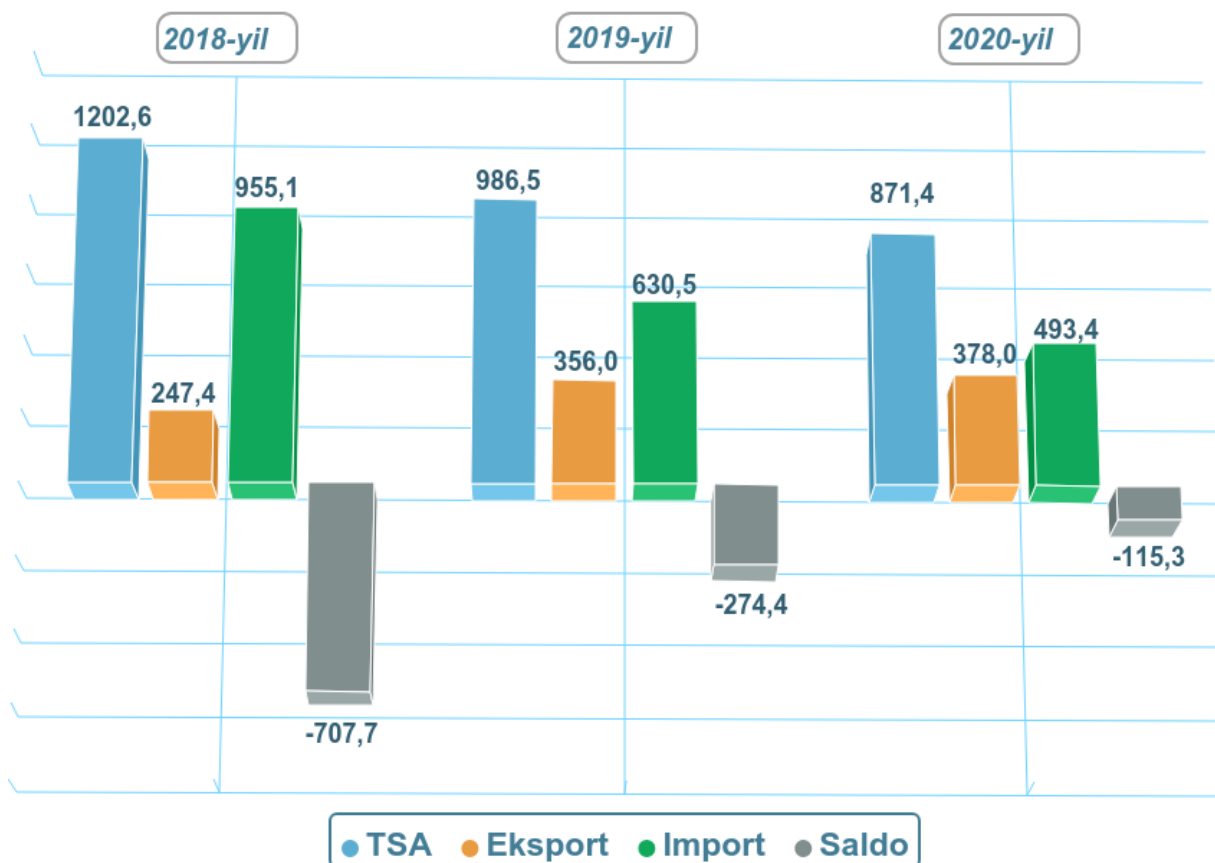

NAMANGAN VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI (2020-yil yanvar-dekabr oylari uchun dastlabki ma`lumot)

Viloyatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o`z ta`sirini o`tkazadi.

2020-yil yanvar-dekabr oylari yakuni bilan viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 871,4 mln.AQSh dollarini tashkil etib, 2019-yilning mos davriga nisbatan 115,2 mln.AQSh dollariga kamaydi.

TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI (yanvar-dekabr, mln.AQSh dollari)

Ma`lumot uchun: Namangan viloyati tovarlar tashqi savdosi statistika ko`rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keying o`rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o`rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o`z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo`yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o`rtasida o`tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi 378,0 mln.AQSh dollariga (6,2 % ga ko`paydi) va import hajmi 493,4 mln.AQSh dollariga (21,7 % ga kamaydi) yetdi. Hisobot davrida – 115,3 mln. AQSh dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

**NAMANGAN VILOYAT
BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO`LGAN DAVLATLAR
(2020-yil yanvar-dekabr, mln.AQSh dollari, ulushi, % da)**

Top-10 davlatlar	TSA	Eksport	Import	Ulushi, % da
Rossiya Federatsiyasi	220,8	133,0	87,8	25,3
Xitoy Xalq Respublikasi	214,3	42,9	171,4	24,6
Qirg'iz Respublikasi	98,5	89,8	8,7	11,3
Qozog`iston	91,7	44,4	47,3	10,5
Turkiya	56,5	17,2	39,3	6,5
Germaniya	20,3	3,8	16,5	2,3
Respublika Koreya	17,3	0,3	17,0	2,0
Hindiston	17,1	0,4	16,7	2,0
Shveysariya	13,9	0,0	13,9	1,6
Ukraina	11,2	8,3	2,9	1,3

So`nggi yillarda hukumatimiz tomonidan sanoat tuzilmasini diversifikatsiya qilishda, eksportni qo`llab-quvvatlash, import o`rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada oshirilishi natijasida, eksport tarkibida sezilarli o`zgarishga erishildi.

Namangan viloyati, jahonning 76 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Rossiya Federatsiyasida (25,3 %), Xitoy Xalq Respublikasida (24,6 %), Qirg'iz Respublikasida (11,3 %), Qozog`istonda (10,5 %), , Turkiyada (6,5 %), Germaniya (2,3 %) va Respublika Koreya (2,0 %) qayd etilgan.

Shuningdek, qo`shni davlatlar bilan o`zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko`rish mumkin.

Xususan, qo`shni davlatlar Qozog`iston va Qirg`iz Respublikalari bilan TSA da so`nggi yillarda katta o`zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so`nggi uch yilda TSA Qirg`iziston va Qozg`iston bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda.

Boshqa davlatlar (qo`shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Rossiya, Xitoy, Turkiya va Shveysariya davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo`yicha 20 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan oltita davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Rossiya Federatsiyasi (220,8 mln.AQSh.dollari), Xitoy Xalq Respublikasi (214,3 mln.AQSh.dollari), Qirg`iz Respublikasi (98,5 mln.AQSh.dollari), Qozog`iston (91,7 mln.AQSh.dollari), Turkiya (56,5 mln.AQSh.dollari) va Germaniya (20,3 mln.AQSh.dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 14 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

**NAMANGAN VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN
TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-dekabr, ming.AQSh.dollari)**

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Rossiya Federatsiyasi	188136,7	200507,0	220840,7
Eksport	105324,0	126277,7	133032,7
Import	82812,7	74229,2	87808,0
Saldo	22511,3	52048,5	45224,7
Xitoy Xalq Respublikasi	205561,6	264234,9	214253,6
Eksport	36393,3	47275,9	42898,2
Import	169168,3	216958,9	171355,4

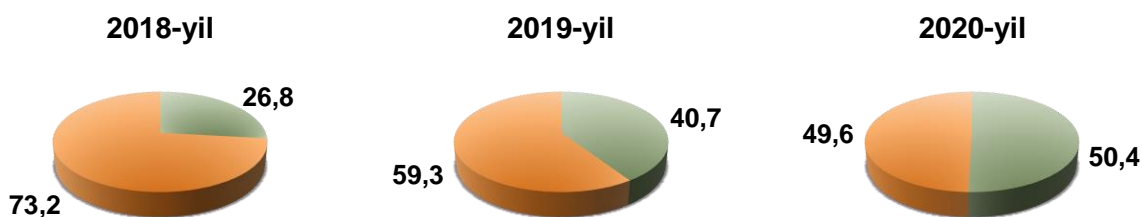
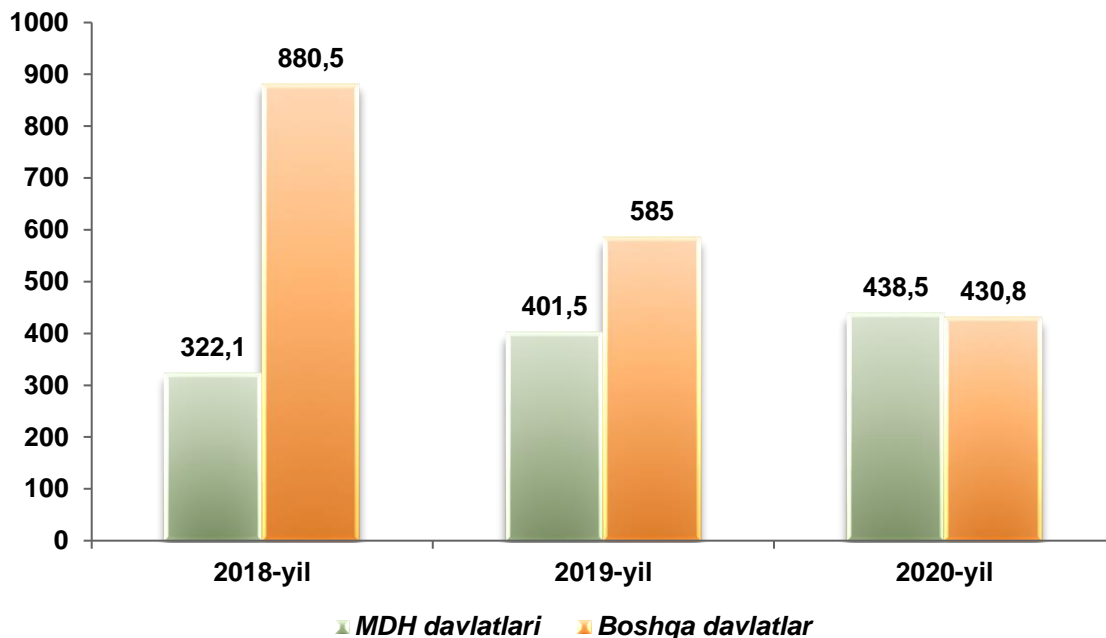
Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Saldo	-132775,0	-169683,0	-128457,2
Qirg'iziston Respublikasi	12011,7	88080,1	98512,2
Eksport	8072,1	82416,2	89844,2
Import	3939,5	5664,0	8668,1
Saldo	4132,6	76752,2	81176,1
Qozog'iston	90633,5	82775,4	91658,7
Eksport	63261,9	39365,9	44360,4
Import	27371,7	43409,5	47298,3
Saldo	35890,2	-4043,6	-2937,9
Turkiya	163711,5	127038,8	56490,0
Eksport	5642,1	20561,5	17196,8
Import	158069,4	106477,3	39293,1
Saldo	-152427,4	-85915,8	-22096,3
Germaniya	43758,3	26229,3	20283,7
Eksport	1920,5	5327,6	3786,0
Import	41837,8	20901,6	16497,6
Saldo	-39917,3	-15574,0	-12711,6
Koreya Respublikasi	17839,8	21935,9	17320,9
Eksport	586,5	365,2	298,3
Import	17253,3	21570,7	17022,6
Saldo	-16666,9	-21205,4	-16724,3
Hindiston	14029,2	11909,8	17115,5
Eksport	1258,1	1223,7	423,6
Import	12771,1	10686,1	16692,0
Saldo	-11512,9	-9462,4	-16268,4
Shveysariya	1234,0	1648,9	13875,8
Eksport	494,4	1,7	-
Import	739,5	1647,3	13875,8
Saldo	-245,1	-1645,6	-13875,8

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Ukraina	18406,3	15718,3	11155,0
Eksport	5146,5	8233,3	8292,9
Import	13259,8	7485,0	2862,2
Saldo	-8113,2	748,3	5430,7
Chexiya	887,9	1697,2	11013,4
Eksport	72,4	411,2	24,4
Import	815,4	1286,0	10989,1
Saldo	-743,0	-874,8	-10964,7
Polsha	7132,8	9504,1	9622,2
Eksport	1272,4	3556,9	7150,1
Import	5860,4	5947,2	2472,2
Saldo	-4588,0	-2390,2	4677,9
Malayziya	1232,8	8626,7	7739,5
Eksport	2,7	2,4	-
Import	1230,1	8624,3	7739,5
Saldo	-1227,4	-8622,0	-7739,5
Yaponiya	319532,9	39547,4	7538,1
Eksport	52,3	218,2	305,6
Import	319480,6	39329,2	7232,5
Saldo	-319428,3	-39111,1	-6926,9
Turkmaniston	5859,0	3605,4	5686,0
Eksport	2068,8	1194,5	3243,9
Import	3790,2	2410,9	2442,1
Saldo	-1721,4	-1216,4	801,8
Tojikiston	826,3	2739,2	5522,2
Eksport	429,9	1962,6	3999,5
Import	396,4	776,6	1522,7
Saldo	33,5	1186,0	2476,8
Italiya	14434,4	7076,0	5404,0

Davlatlar	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Eksport	421,3	784,0	2309,0
Import	14013,1	6291,9	3095,0
Saldo	-13591,8	-5507,9	-785,9
Fransiya	1336,0	800,3	5257,9
Eksport	19,5	115,3	-
Import	1316,5	685,0	5257,9
Saldo	-1296,9	-569,7	-5257,9
Litva	6753,6	9576,8	4591,7
Eksport	440,8	845,3	224,8
Import	6312,8	8731,4	4366,9
Saldo	-5872,0	-7886,1	-4142,0
Afg`aniston	3656,2	486,5	3512,2
Eksport	3533,2	486,5	3487,5
Import	123,0	-	24,6
Saldo	3410,2	486,5	3462,9

Viloyatda tashqi savdoni qo`llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo`yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida, 2020-yil yanvar-dekabr oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 49,6 % ni tashkil etib, tashqi savdo aylanmasidagi 2019-yilga nisbatan ulushi 9,2 % ga oshgan.

NAMANGAN VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA
MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAV-LATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI
(yanvar-dekabr, mln.AQSh dollari, ulushi, % da)

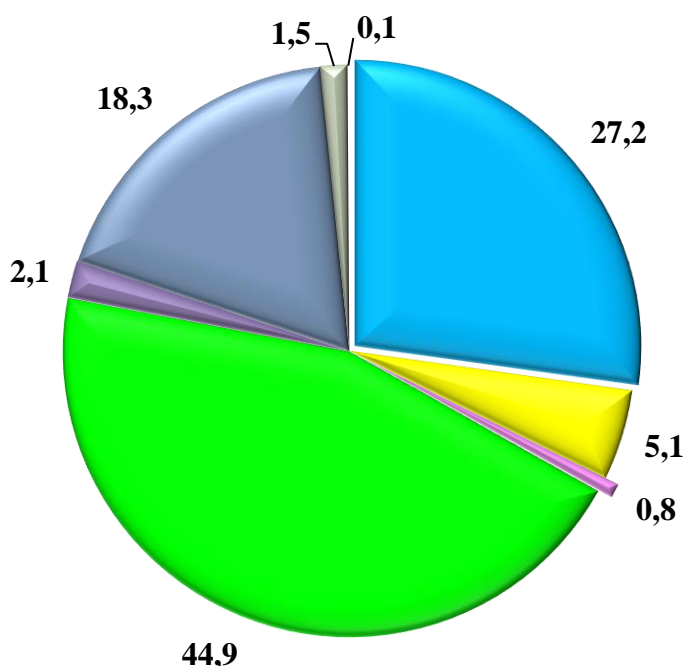
Boshqa xorijiy davlatlarning TSA si 2020-yil yanvar-dekabr oylarida 2019-yilning shu davriga nisbatan kamaydi (26,4 % ga) va jami TSA dagi ulushi 50,4 % ni tashkil etdi.

NAMANGAN VILOYATINING EKSPORTI (2020-yil yanvar-dekabr)

Joriy yilning yanvar-dekabr oylarida viloyatning eksportyorlar soni 456 tani tashkil etib, ular tomonidan 378,0 mln.AQSh.dollari (qimmatbaho metallar eksportidan tashqari) qiymatidagi (2019-yilning mos davriga nisbatan 6,2 % ga ko`paydi) tovar va xizmatlar eksport qilinishi ta`minlandi.

Eksport tarkibida tovarlar ulushi 98,5 % ni tashkil etib, ular Sanoat tovarlari (44,9 %), Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (27,2 %) va Turli xil tayyor buyumlar (18,3 %) hissasiga to`g`ri kelmoqda.

XSST BO`YICHA EKSPORT TARKIBI
(2020-yil yanvar-dekabr, ulushi, % da)

- Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar
- Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari
- Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar
- Sanoat tovarlari
- Mashinalar va transport asbob-uskunalari
- Turli xil tayyor buyumlar
- Xizmatlar
- Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI
(2020-yil yanvar-dekabr)

XSST tarkibi	Mln.AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami eksport	378,0	286,8	91,2	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	102,8	87,5	15,3	27,2	30,5	16,8
Ichimliklar va tamaki	0,1	0,1	0,05	-	-	0,1
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	19,2	13,6	5,6	5,1	4,7	6,1
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	0,4	0,4	-	0,1	0,1	-
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	-	-	-	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	3,2	3,0	0,2	0,8	1,0	0,2
Sanoat tovarlari	169,7	109,1	60,5	44,9	38,0	66,4
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	7,9	7,7	0,2	2,1	2,7	0,2
Turli xil tayyor buyumlar	69,3	62,1	7,2	18,3	21,7	7,9
Xizmatlar	5,6	3,4	2,2	1,5	1,2	2,4

MDH mamlakatlari va boshqa mamlakatlarga eksportning yo`nalishi bo`yicha farqlanishlar mavjudligi kuzatilmoqda. Xususan, MDH mamlakatlariga eksportning asosiy qismi oziq-ovqat mahsulotlariga to`g`ri kelmoqda, keyingi o`rinlarda eksport hajmi bo`yicha asosan yengil sanoat tovarlari, qora va rangli metallar, mashina va asbob-uskunalar va kimyo mahsulotlariga to`g`ri kelmoqda.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA TOVAR
VA XIZMATLAR EKSPORTINING O`SISH SUR`ATLARI (2020-yil yanvar-dekabr)**

XSST tarkibi	2019 yilning yanvar-dekabr ga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	106,2	108,4	99,8
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	82,2	78,5	111,7
Ichimliklar va tamaki	95,8	68,2	2,4 m.
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	2,2 m.	3,5 m.	114,2
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	11,7	11,7	-
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	14,0 m.	24,0 m.	184,9
Sanoat tovarlari	123,2	139,1	102,1
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	51,7	84,1	2,7
Turli xil tayyor buyumlar	127,4	128,8	116,3
Xizmatlar	49,8	33,8	197,6

Hisobot davrida metallar, kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar, nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari, Ichimliklar va tamaki, turli xil tayyor buyumlar va sanoat tovarlari boshqa tovarlarning eksporti tez sur`atlar bilan o`shdi, pasayish asosan Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar, Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar va Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlarning eksportida kuzatildi.

2020-yil yanvar-dekabr oylarida boshqa mamlakatlarga eksport qilinadigan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili, 2019 yilning yanvar-dekabr oylariga nisbatan sanoat mahsulotlari va mashina va asbob-uskunalar kamayganligi kuzatildi.

EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI
(yanvar-dekabr, % da)

XSST tarkibi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Jami	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	35,1	35,1	27,2
Ichimliklar va tamaki	0,1	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	3,5	2,5	5,1
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	-	0,9	0,1
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	-	-	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	0,3	0,1	0,8
Sanoat tovarlari	38,4	38,7	44,9
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	2,0	4,3	2,1
Turli xil tayyor buyumlar	15,8	15,3	18,3
Xizmatlar	4,8	3,1	1,5

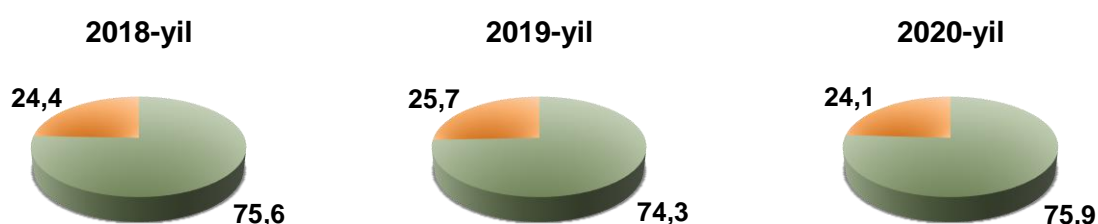
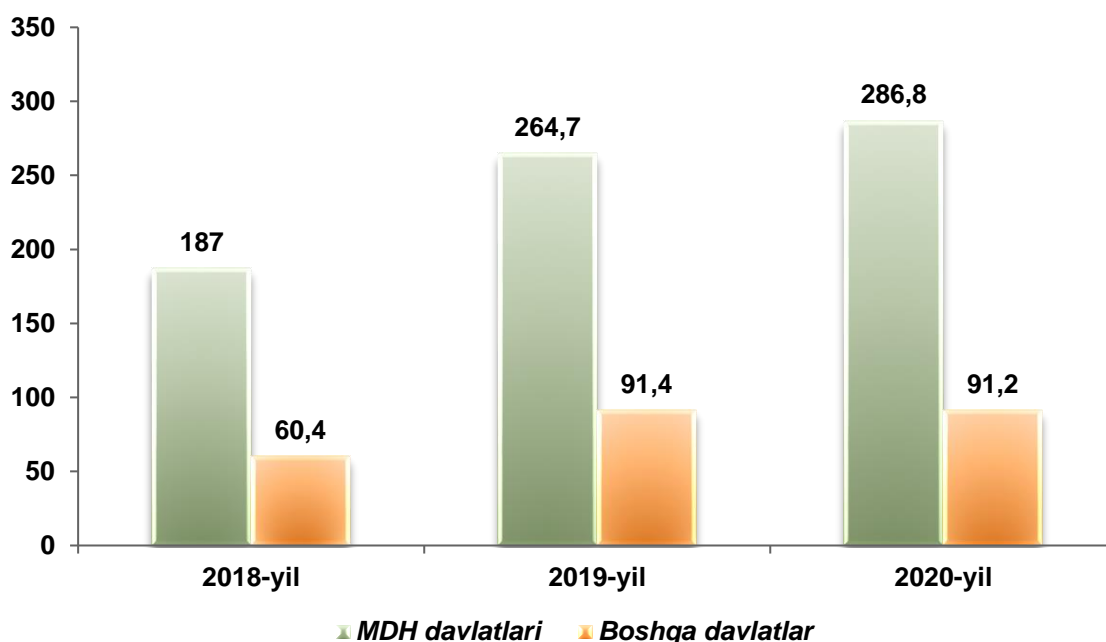
**XSST BO`LIMI BO`YICHA AYRIM MAHSULOTLAR EKSPORTI TARKIBI
(2020 yil yanvar-dekabr)**

XSST bo`limi nomi	Ming.AQSH. dollar	2019-yilning mos davriganisbatan, %
Hayvon va o'simlik moylari, yog'lar va mumlar	0,1	1,0
Xom, tozalangan yoki fraksiyalangan o'simlik moylari va yog'lari	0,1	2,5
Mashina va transport uskunalari	7881,3	51,7
Avtoulovlar (hovercraft ham kiradi)	35,7	1,1
Telekommunikatsiya, ovoz yozish va ovozni ko'paytirish uchun asboblari va uskunalari	0,5	100
Ish yuritish va ma'lumotlarni avtomatik ravishda qayta ishlash uskunalari	28,9	124,9
Metallni qayta ishlash uchun mashinalar	68,2	121,1 m.
Muayyan tarmoqlar uchun maxsus ishlab chiqarilgan mashinalar	188,3	11,4
Sanoat uchun ixtisoslashtirilgan bo'lmagan mashinalar va uskunalari va boshqalar.	503,7	21,7
Boshqa joylarda tasniflanmagan elektr mashinalar, apparatlar va jihozlar va ularning elektr qismlari (shu jumladan, boshqa joylarda tasniflanmagan elektr maishiy texnika uchun elektr bo'lmagan qismlar)	6971,2	86,5
Energiya ishlab chiqaruvchi mashinalar va uskunalari	84,8	11,1 m.
Mineral yoqilg'i, moylash moylari va shunga o'xshash materiallar	385,5	11,7
Yog ', neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	385,4	11,7
Ichimliklar va tamaki	124,9	95,8
Ichimliklar	124,9	95,8
Oziq-ovqat va tirik hayvonlar	102229,9	82,0
Tirik hayvonlar, 03-bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari	636,8	84,7
Hububot va undan olinadigan mahsulotlar	3768,6	3,3 m.
Hayvonlarga ozuqa (ishlov berilmagan donalardan tashqari)	31,7	100
Qahva, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	1302,6	44,8
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	703,5	86,2
Sabzavotlar va mevalar	95383,1	80,3
Turli xil oziq-ovqat mahsulotlari va preparatlari	18,5	13,0
Shakar, shakar mahsulotlari va asal	385,1	379,8
Sanoat tovarlari	169641,7	123,2
Qog'oz, karton va qog'oz pulpa, qog'oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	445,8	164,6
Metall buyumlar	10151,2	8,3 m.
Mantar va yog'ochdan ishlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	309,2	7,7 m.

Teri, tayyor charm buyumlar, masalan, mo'ynalar	5452,1	60,8
Metall bo'lmagan mineral mahsulotlar, masalan.	1088,9	10,6 m.
Kauchuk mahsulotlari	141,5	78,6 m.
To'qimachilik iplari, matolar, tayyor mahsulotlar va boshqalar	151888,3	119,5
Rangli metallar	13,4	100
Quyma temir va po'latdir	151,4	17,2 m.
Turli xil tayyor mahsulotlar	69254,1	127,4
Boshqa toifalarga kiritilmagan sanitariya-tesisat, isitish va yoritish uskunolari uchun binolarni, armatura va fiksajlarni to'sib qo'ying	111,9	192,8
Sayohat materiallari, sumkalar va shunga o'xshash konteynerlar	218,4	6,5 m.
Mebel va jihozlar, ko'rpa-to'shaklar, zambil, to'shak tayanchlari, yostiqlar va shunga o'xshash yostiqli mebellar	553,4	153,1 m.
Oyoq kiyimlari	548,3	166,7
Kiyim va kiyim-kechak uchun aksessuarlar	66489,7	124,2
Boshqa joyda tasniflanmagan turli xil tayyor mahsulotlar	1062,4	2,5 m.
Maxsus, ilmiy va boshqaruv asboblari va apparatlari, masalan.	269,6	51,7 m.
Fotografik apparatlar, uskunalar, sarf materiallari va optik mahsulotlar, masalan. soat	0,5	100
Yoqilg'i tashqari, nooziq-ovqat xomashyosi	19172,8	2,2 m.
Moyli va moyli o'simliklar	2359,7	2,0 m.
56-bo'limga kiritilganlardan tashqari o'g'it xomashyosi va mineral xom ashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	2,7	4,6 m.
Hayvon va o'simliklardan kelib chiqqan xom ashyo, masalan,	10421,5	3,8 m.
To'qimachilik tolalari (ustki va boshqa taralgan junlardan tashqari) va ularning chiqindilari (ip yoki matoga qayta ishlanmagan)	6388,9	134,4
Xizmatlar	5552,8	49,8
Sayohat	553,0	39,6
Transport xizmatlari	3661,9	45,5
Moliyaviy xizmatlar	1337,9	84,5
Kimyoviy moddalar va shunga o'xshash mahsulotlar	3162,1	14,0 m.
Bo'yoqlar va taninlar va bo'yoqlar	140,5	100
Tibbiy va farmatsevtika mahsulotlari	2748,9	27,5 m.
Anorganik kimyoviy moddalar	19,2	100
Birlamchi bo'lmagan plastik	84,6	138,2
Birlamchi shakldagi plastmassalar	0,6	100
O'g'itlar (272 guruhga kiritilganlardan tashqari)	64,0	100
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy moddalar va mahsulotlar	31,3	194,0
Efir moylari, resinoidlar va parfyumeriya moddalari; tualetga tayyorgarlik, jilolash va yuvish vositalari	73,1	151,5

So`nggi uch yilda MDH mamlakatlarga eksport hajmi oshdi va ularning jami eksportdagi ulushi 2019-yil yanvar-dekabrida 74,3 % dan 2020-yil yanvar-dekabrida 75,9 % ga yetdi. Mos ravishda boshqa mamlakatlarning jami eksportdagi ulushi 24,1 % ni tashkil etdi.

**MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR
VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI**
(yanvar-dekabr, mln.AQSh.dollari, ulushi, % da)

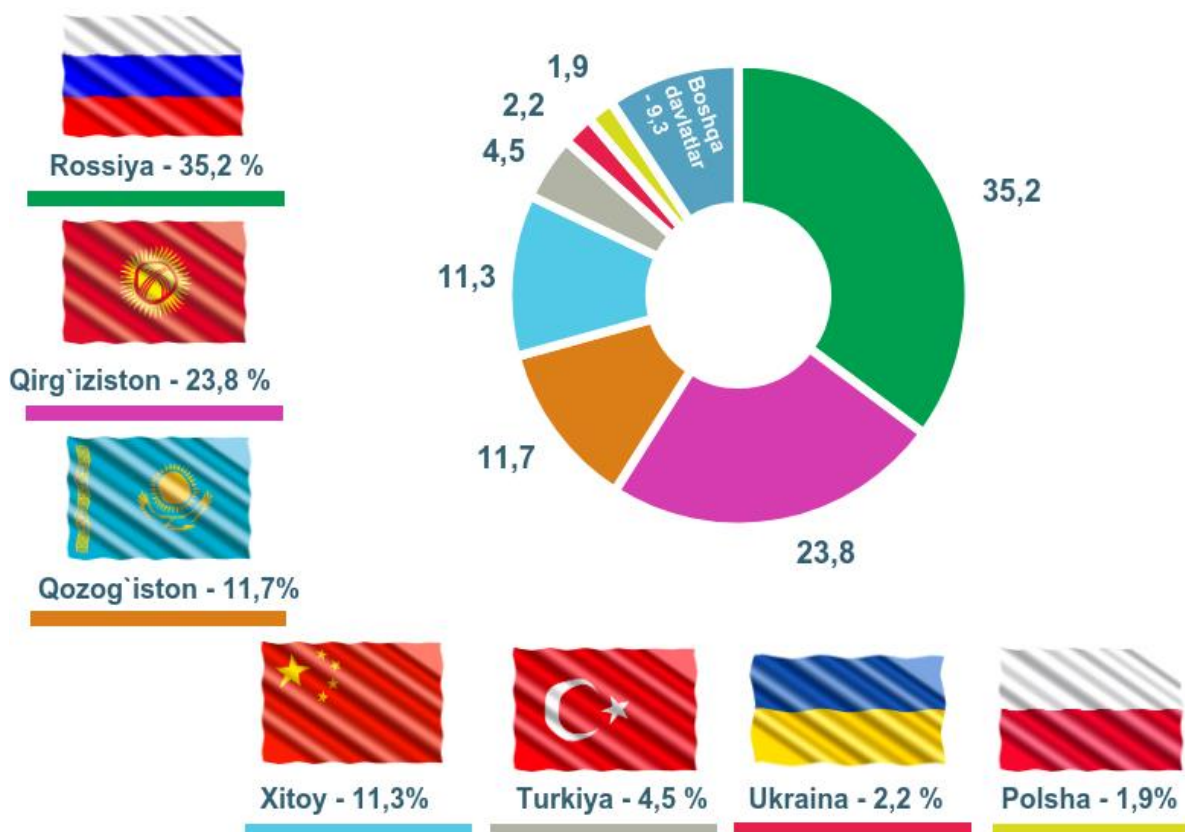
2020-yilning yanvar-dekabr oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo`yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Rossiya Federatsiyasi (eksport umumiy hajmining 35,2 %), Qirg`iz Respublikasi (23,8 %), Qozog`iston (11,7 %), Xitoy Xalq Respublikasi

(11,3 %), Turkiya (4,5 %) va Ukraina (2,2 %), Polsha (1,9 %) davlatlari saqlanib qolmoqda, hamda ularning jami eksportdagi ulushi 90,7 foizni tashkil etmoqda.

Tovarlar va xizmatlar eksporti bo`yicha yettita asosiy hamkor davlatlardan Rossiya Federatsiyasi eksportdagi ulushi bo'yicha peshqadamlikni saqlab qolmoqda.

Hamkor mamlakatlarning tovarlar va xizmatlar eksporti bo`yicha geografiyasi 2019-yining mos davriga nisbatan 96 davlatdan 48 davlatga kamaydi.

NAMANGAN VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI (2020-yil yanvar-dekabr,% da)

**TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTIDAGI YIGIRMATA
YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-dekabr)**

Davlatlar	Ming.AQSH dollari		O'sish sur'ati, % da		O'rni	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Rossiya Federatsiyasi	126277,7	133032,7	119,9	105,3	1	1
Qirg'iz Respublikasi	82416,2	89844,2	1021,0	109,0	2	2
Qozog'iston	39365,9	44360,4	62,2	112,7	4	3
Xitoy Xalq Respublikasi	47275,9	42898,2	129,9	90,7	3	4
Turkiya	20561,5	17196,8	364,4	83,6	5	5
Ukraina	8233,3	8292,9	160,0	100,7	6	6
Polsha	3556,9	7150,1	279,5	201,0	8	7
Tojikiston	1962,6	3999,5	456,5	203,8	10	8
Germaniya	5327,6	3786,0	277,4	71,1	7	9
Afg'oniston	486,5	3487,5	13,8	716,9	19	10
Turkmaniston	1194,5	3243,9	57,7	271,6	16	11
Pokiston	255,4	3199,2	9,2	1252,5	20	12
Italiya	784,0	2309,0	186,1	294,5	17	13
Belarus Respublikasi	2026,8	2057,0	115,6	101,5	9	14
Vyetnam	535,2	1715,9	21,4	320,6	18	15
Iroq	1557,9	1389,3	529,3	89,2	14	16
Portugaliya	1839,9	1127,4	469356,6	61,3	11	17
Moldova Respublikasi	1570,1	1073,0	180,4	68,3	13	18
Ozarbayjon	1603,5	906,1	4190,4	56,5	12	19
BAA	1347,7	686,7	644,6	51,0	15	20

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar, sanoat tovarlari va turli xil tayyor buyumlar kiradi.

**NAMANGAN VILOYATINING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI
(2020 yil yanvar-dekabr, ulushi % da)**

XSST tarkibi	Rossiya Federatsiyasi		Qirg`iz Respublikasi		Qozog`iston		Xitoy Xalq Respublikasi	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Jami eksport	126181,4	132851,5	82669,8	89547,0	39417,0	44248,9	47275,9	42834,6
shu jumladan:								
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	3,8	-	-	0,1	8,4	-	-	-
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	8042,5	6811,2	82,3	856,7	9,0	46,5	76,1	-
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	3303,9	385,2	-	0,2	-	-	-	-
Ichimliklar va tamaki	9,3	-	27,6	6,2	29,5	21,6	-	-
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	12469,0	13360,5	67495,7	35061,9	27319,5	33178,9	3849,4	3115,9
Sanoat tovarlari	57516,1	73466,2	6864,2	20712,0	6503,2	5621,6	40713,7	37732,8
Turli xil tayyor buyumlar	35245,4	35455,0	4953,3	19430,6	4632,3	3907,9	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	186,7	227,3	2881,5	12474,3	755,0	468,7	2532,8	1985,9
Xizmatlar	9404,7	3145,7	317,4	218,3	146,6	24,4	104,0	-
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	-	0,4	47,8	786,7	13,4	979,1	-	-

Xizmatlar eksporti hajmi 5 552,8 ming.AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 1,5 % ini tashkil etib, 2019-yilning mos davriga nisbatan 49,8 % ga kamayganligi kuzatildi.

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARI EKSPORTI

To`qimachilik mahsulotlari eksporti hajmining oshishi bevosita paxta xomashyosi o`rniga tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo`shimcha qiymat yaratish maqsadida amalga oshirilgan islohotlarning natijasi ekanini ko`rish mumkin. Jumladan, joriy yilda 221 591,0 ming.AQSh dollarlik to`qimachilik mahsulotlari eksporti amalga oshirilib, umumiy eksportning 58,6 % ini tashkil etdi va o`tgan yilga nisbatan 20,8 % ga o`sdi.

Eksport qilingan to`qimachilik mahsulotlari paxta iplari (34,6 %), tayyor trikotaj kiyimlari (21,9 %) asosiy ulushni egallagan. Yil boshidan 309 turdagi to`qimachilik mahsulotlari eksport qilindi.

TO`QIMACHILIK MAHSULOTLARINI EKSPORT TUZILISHI DINAMIKASI (yanvar-dekabr ulushi, % da)

Tovar nomi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Paxta, shoyi va to'quv bo'lmagan materiallar, arqon buyumlari	2173,5	1736,6	1844,7
Tayyor naqshli kiyimlar	29899,3	37787,0	48459,9
Tayyor tikuv kiyimlari	8215,9	15112,4	17428,7
Paxtadan tikilgan iplar	6,0	2,0	-
Gilam va boshqa to`qimachilik pol qoplamalari	-	-	0,2

Tovar nomi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Boshqa uy qurilishi matolari, latta-putta	15327,2	26988,2	41930,3
Boshqa o'simlik to'qimachilik tolalari	-	-	0,4
Boshqa tovarlar	1961,1	1717,8	1873,5
Paxta iplari	43053,8	71955,9	76583,8
Paxta matolari	16097,0	19070,4	21181,7
Trikotaj mato	4349,0	4354,7	6627,2
Ipak va ipak buyumlari	6918,0	4750,4	5660,6
Jun va jun mahsulotlari	-	8,2	-

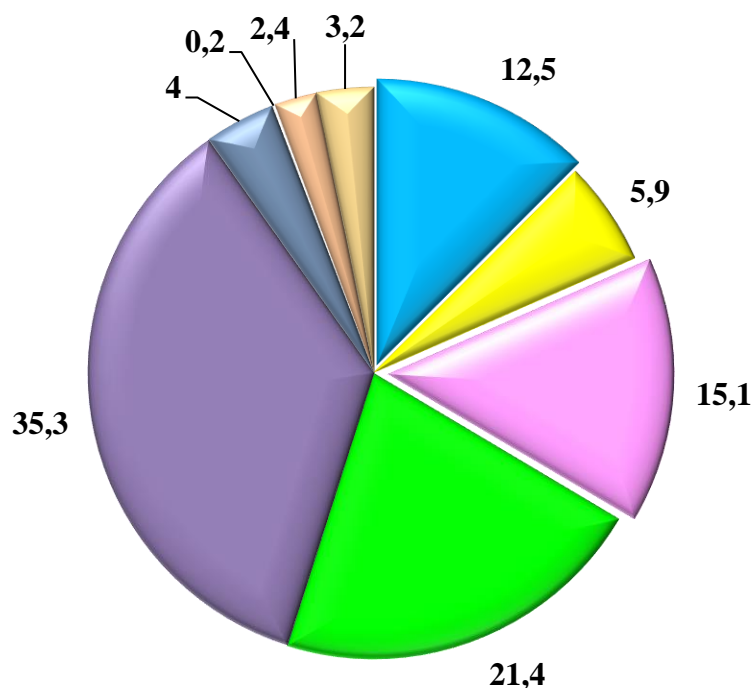
Viloyatning to'qimachilik sanoatini diversifikatsiya qilish va tayyor mahsulotlar eksportini rag'batlantirish borasidagi amaliy ishlari natijasida, viloyatimizning ushbu sohadagi salohiyati oshib bormoqda.

NAMANGAN VILOYATINING IMPORTI (2020-yil yanvar-dekabr)

2020-yil yanvar-dekabr oylarida import hajmi 493,4 mln.AQSh dollarini va 2019-yilning mos davriga nisbatan 78,3 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulushi, mashinalar va transport asbob-uskunolari (35,3 %), sanoat tovarlari (21,4 %) hamda kimyoviy vositalari (15,1 %) hisobiga to`g`ri keldi.

XSST BO`LIMI BO`YICHA IMPORT TARKIBI
(2020-yil yanvar-dekabr, ulushi, % da)

- Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar
- Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari
- Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar
- Sanoat tovarlari
- Mashinalar va transport asbob-uskunolari
- Turli xil tayyor buyumlar
- Xizmatlar
- Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar
- Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari) va mumlar

Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2020-yilning yanvar-dekabr oylarida import qilingan tovarlar hajmi, o'tgan yilning mos davriga nisbatan 137,1 mln.AQSh dollariga kamaydi va 493,4,0 mln.AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 0,2 mln.AQSh dollariga yetdi.

**MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI
(2020-yil yanvar-dekabr)**

XSST tarkibi	Mln.AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami import	493,4	151,6	341,7	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	61,9	38,5	23,4	12,5	25,4	6,8
Ichimliklar va tamaki	-	-	-	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	29,0	22,8	6,2	5,9	15,0	1,8
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	12,0	11,6	0,4	2,4	7,6	0,1
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	15,9	8,8	7,1	3,2	5,8	2,1
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	74,4	16,8	57,6	15,1	11,1	16,9
Sanoat tovarlari	105,7	40,8	64,9	21,4	26,9	19,0
Mashinalar va transport asbob-uskunolari	173,9	9,9	164,0	35,3	6,5	48,0
Turli xil tayyor buyumlar	19,8	2,4	17,4	4,0	1,6	5,1
Xizmatlar	0,9	0,2	0,7	0,2	0,1	0,2

Importning eng katta ulushi, jumladan, Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar (25,4 %), Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari (15,0 %) hamda Sanoat tovarlari (26,9 %) MDH mamlakatlariga to`g`ri keladi, boshqa xorijiy mamlakatlarga esa eng katta ulush mashinalar va transport asbob-uskunolari (48,0 %) va sanoat tovarlari (19,0 %), hissasiga to`g`ri keladi

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN
IMPORT TARKIBI 2019-yilga nisbatan %
(2020-yil yanvar-dekabr)

XSST tarkibi	2019-yil yanvar-dekabr oylariga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	78,3	110,9	69,2
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	95,0	103,5	83,7
Ichimliklar va tamaki	10,6	-	10,6
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	113,4	109,5	130,4
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	216,2	249,2	47,0
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	244,6	474,1	153,4
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	81,2	86,5	79,8
Sanoat tovarlari	94,9	105,3	89,4
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	59,1	78,3	58,3
Turli xil tayyor buyumlar	67,1	208,7	61,4
Xizmatlar	64,7	50,9	70,6

Joriy davrda import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni ko`rsatdiki, 2019-yilning mos davriga nisbatan Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar importining ulushi 10,3 % dan 12,5 % ga, kimyo mahsulotlari va buyimlari importining ulushi esa 14,5 % dan 15,1 % gacha o`shdi, mashina va asbob-uskunalar 46,6 % dan 35,2 % ga kamaydi.

IMPORT TARKIBI DINAMIKASI
(2020-yil yanvar-dekabr, ulushi, % da)

XSST tarkibi	2018-y.	2019-y.	2020-y.
Jami	100,0	100,0	100,0
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	6,5	10,3	12,5
Ichimliklar va tamaki	-	-	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg`idan tashqari	3,1	4,1	5,9
Mineral yoqilg`i, yog`lash moylari va shunga o`xshash materiallar	0,4	0,9	2,4
Hayvon va o`simliklar moylari (yog`lari), yog`lar va mumlar	0,7	1,0	3,2
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o`xshash mahsulotlar	8,3	14,5	15,1
Sanoat tovarlari	13,2	17,7	21,4
Mashinalar va transport asbob-uskunalar	65,6	46,6	35,2
Turli xil tayyor buyumlar	2,2	4,7	4,0
Xizmatlar	0,1	0,2	0,2

XSTT BO`YICHA IMPORT QILINGAN AYRIM TURDAGI MAHSULOTLAR TARKIBI
(2020-yil yanvar-dekabr 2019-yil yanvar-dekabr oylariga nisbatan)

XSST bo`limi nomi	Ming.AQSH. dollar	2019-yilning mos davriga nisbatan, %
Hayvon va o'simlik moylari, yog'lar va mumlar	15884,1	244,6
Qayta ishlangan hayvonot va o'simlik moylari; hayvon va o'simlik mumlari; boshqa joylarda tasniflanmagan hayvonot va o'simlik yog'lari va yog'laridan texnik aralashmalar va preparatlar	6995,7	143,6
Hayvonlarning yog'lari va yog'lari	111,3	319,4
Xom, tozalangan yoki fraktsiyalangan o'simlik moylari va yog'lari	8777,1	553,6
Mashina va transport uskunalar	173432,5	59,0
Avtoulovlar (hovercraft ham kiradi)	11391,4	51,0
Telekommunikatsiya, ovoz yozish va ovozni ko'paytirish uchun asboblari va uskunalar	967,3	118,3
Ish yuritish va ma'lumotlarni avtomatik ravishda qayta ishlash uskunalar	78,2	10,0
Metallni qayta ishlash uchun mashinalar	6908,7	139,3
Muayyan tarmoqlar uchun maxsus ishlab chiqarilgan mashinalar	75695,3	55,2
Sanoat uchun ixtisoslashtirilgan bo'lmagan mashinalar va uskunalar va boshqalar.	48412,0	123,1
Boshqa transport uskunalar	2,2	1468,7
Boshqa joylarda tasniflanmagan elektr mashinalar, apparatlar va	21389,0	44,0

jihozlar va ularning elektr qismlari (shu jumladan, boshqa joylarda tasniflanmagan elektr maishiy texnika uchun elektr bo'lmagan qismlar)

Energiya ishlab chiqaruvchi mashinalar va uskunalar	8588,2	21,5
Mineral yoqilg'i, moylash moylari va shunga o'xshash materiallar	11985,0	216,2
Tabiiy va sun'iy gaz	866,6	47881,0
Yog ', neft mahsulotlari va shunga o'xshash materiallar	7654,1	325,4
Ko'mir, koks va briketlar	3464,3	108,6
Ichimliklar va tamaki	5,2	10,6
Ichimliklar	5,2	10,6
Oziq-ovqat va tirik hayvonlar	61865,8	95,0
Tirik hayvonlar, 03-bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari	7524,4	42,5
Hububot va undan olinadigan mahsulotlar	17383,6	114,4
Hayvonlarga ozuqa (ishlov berilmagan donalardan tashqari)	5866,0	81,9
Qahva, choy, kakao, ziravorlar va ulardan tayyorlangan mahsulotlar	8619,8	55,8
Sut mahsulotlari va parranda tuxumlari	4753,1	1263,9
Go'sht va go'sht mahsulotlari	4776,5	499,2
Sabzavotlar va mevalar	3265,7	266,5
Turli xil ovqatlar va preparatlar	3745,7	390,9
Baliqlar (dengiz sutemizuvchilar emas), qisqichbaqasimonlar, mollyuskalar va suvdagi umurtqasiz hayvonlar va ulardan olinadigan preparatlar	1761,3	131,5
Shakar, shakar mahsulotlari va asal	4169,8	87,3
Sanoat tovarlari	104661,1	93,4
Qog'oz, karton va qog'oz pulpa, qog'oz yoki kartondan tayyorlangan buyumlar	8313,4	87,0
Metall buyumlar	7797,0	49,1
Mantar va yog'ochdan ishlangan buyumlar (mebeldan tashqari)	12228,5	91,9
Teri, tayyor charm buyumlar, masalan, mo'ynalar	2,8	774,2
Metall bo'lmagan mineral mahsulotlar, masalan.	8579,1	123,2
Kauchuk mahsulotlari	1728,1	98,9
To'qimachilik iplari, matolar, tayyor mahsulotlar va boshqalar	26980,0	79,2
Rangli metallar	383,8	36,1
Quyva temir va po'latdir	38648,6	131,2
Turli xil tayyor mahsulotlar	19763,7	67,2
Boshqa toifalarga kiritilmagan sanitariya-tesisat, isitish va yoritish uskunolari uchun binolarni, armatura va fiksajlarni to'sib qo'ying	7617,8	91,5
Sayohat materiallari, sumkalar va shunga o'xshash idishlar	2,0	6,2
Mebel va jihozlar, ko'rpa-to'shaklar, zambil, to'shak tayanchlari, yostiqlar va shunga o'xshash yostiqli mebellar	157,0	28,9
Oyoq kiyimlari	103,5	35,5
Kiyim va kiyim-kechak uchun aksessuarlar	314,3	55,3
Boshqa joyda tasniflanmagan turli xil tayyor mahsulotlar	8868,7	76,3
Maxsus, ilmiy va boshqaruv asboblari va apparatlari, masalan.	2668,0	33,8

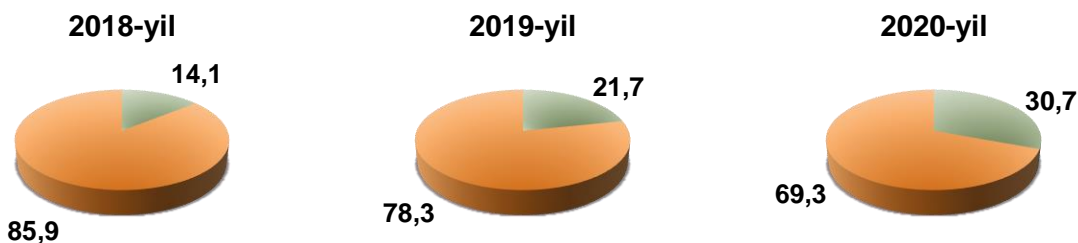
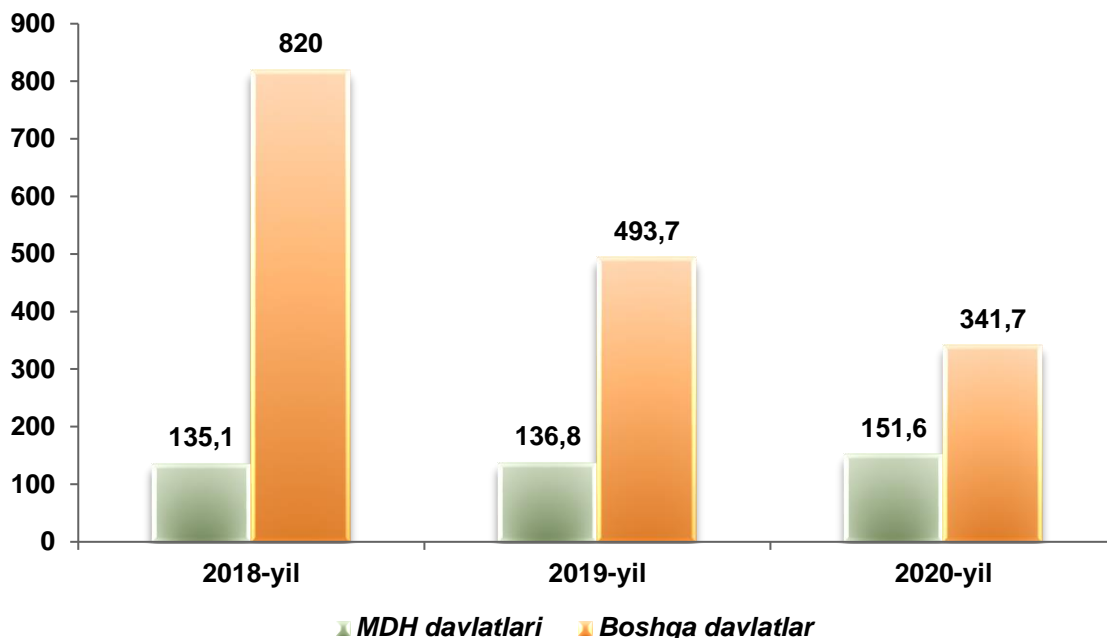
Fotosurat apparatlari, jihozlar, sarf materiallari va optik mahsulotlar, masalan. soat	32,5	24,2
Yoqilg'i tashqari, nooziq-ovqat xomashyosi	29002,5	113,6
Pulpa va chiqindi qog'oz	648,2	114,3
Moyli va moyli o'simliklar	1743,6	103,7
Metall rudalar va metallolom	2,9	3,1
Tabiiy kauchuk (shu jumladan, sintetik kauchuk va qayta ishlangan kauchuk)	658,5	111,5
Mantar va yog'och	21017,9	129,5
56-bo'limga kiritilganlardan tashqari o'g'it xomashyosi va mineral xom ashyo (ko'mir, neft va qimmatbaho toshlardan tashqari)	553,4	25,9
Hayvon va o'simliklardan kelib chiqqan xom ashyo, masalan.	3297,7	131,9
To'qimachilik tolalari (ustki va boshqa taralgan junlardan tashqari) va ularning chiqindilari (ip yoki matoga qayta ishlanmagan)	1080,2	61,9
Xizmatlar	854,0	64,7
Transport xizmatlari	854,0	64,7
Kimyoviy moddalar va shunga o'xshash mahsulotlar	74210,7	81,0
Bo'yoqlar va taninlar va bo'yoqlar	9358,3	87,7
Tibbiy va farmatsevtika mahsulotlari	16963,6	150,7
Anorganik kimyoviy moddalar	2182,9	62,6
Organik kimyoviy moddalar	9064,3	73,7
Birlamchi bo'lmagan plastik	1614,0	57,3
Birlamchi shakldagi plastmassalar	15755,4	73,6
O'g'itlar (272 guruhga kiritilganlardan tashqari)	6595,6	250,8
Boshqa joyda tasniflanmagan kimyoviy moddalar va mahsulotlar	11455,0	44,7
Efir moylari, resinoidlar va parfyumeriya moddalari; tualetga tayyorgarlik, jilolash va yuvish vositalari	1221,7	82,9

Oziq-ovqat mahsulotlari importi hajmlarining kamayishiga tirik hayvonlar, 03-bo'limga kiritilgan hayvonlardan tashqari (42,5 % ga) importning kamayishi ta'sir qilgan.

Shuningdek sanoat tovarlari, Metall buyumlar (49,1 %), rangli metallar (36,1 %) importi kamayishi kuzatilgan.

So'nggi uch yil ichida MDH mamlakatlariga import hajmi oshdi va ularning umumiy hajmidagi ulushi 14,1 % dan 30,7 % gacha o'sishi kuzatildi. Mos ravishda, boshqa xorijiy mamlakatlarning umumiy import hajmidagi ulushi 85,9 % dan 69,3 % gacha pasaydi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN TOVAR
VA XIZMATLAR IMPORTI

Hisobot davri yakunlariga ko`ra, import bo`yicha hamkor davlat-lar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida 34,7 % ulushi bilan Rossiya Federatsiyasini 17,8 % ortda qoldirgan holda, birinchi o`rinni egalladi.

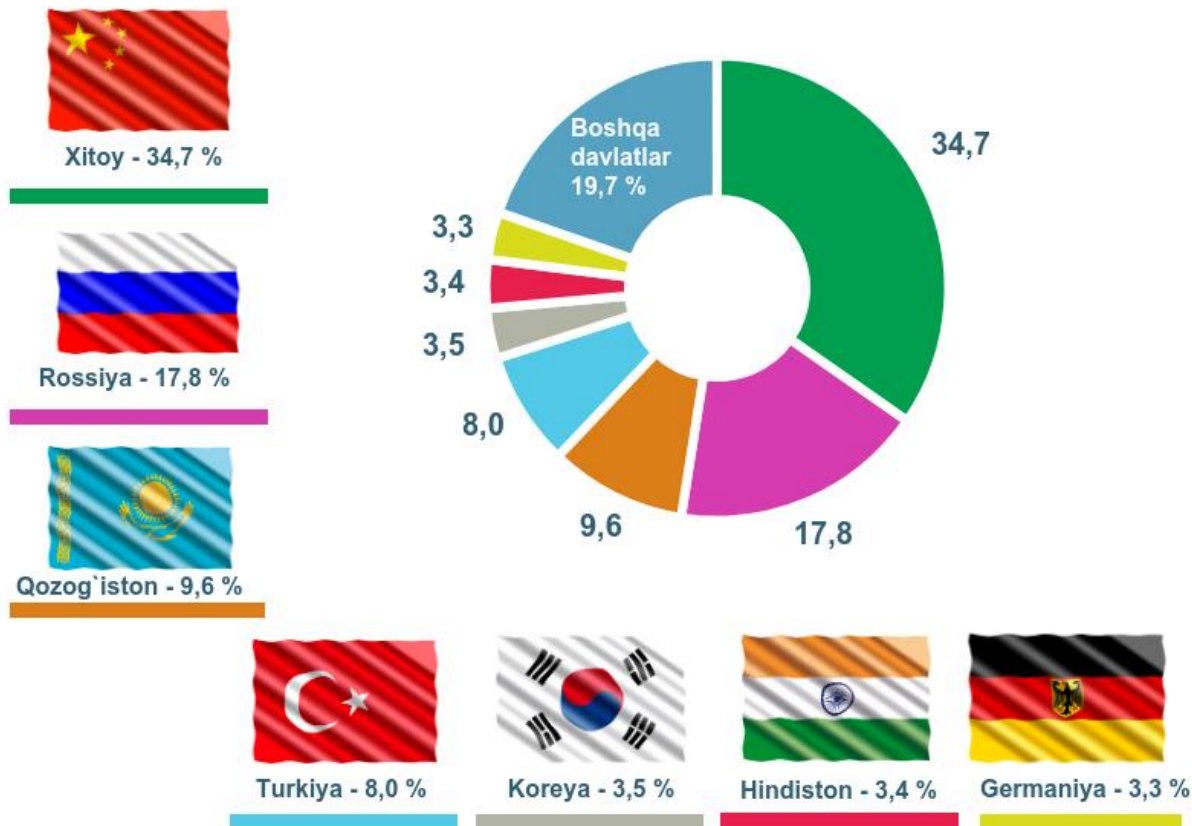
**TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR
(yanvar-dekabr)**

Davlatlar	Ming. AQSH dollari		O`shish sur`ati, % da		O`rni	
	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.	2019-y.	2020-y.
Xitoy Xalq Respublikasi	216958,9	171355,4	128,3	79,0	1	1
Rossiya Federatsiyasi	74229,2	87808,0	89,6	118,3	3	2
Qozog`iston	43409,5	47298,3	158,6	109,0	4	3
Turkiya	106477,3	39293,1	67,4	36,9	2	4
Koreya Respublikasi	21570,7	17022,6	125,0	78,9	6	5
Hindiston	10686,1	16692,0	83,7	156,2	8	6
Germaniya	20901,6	16497,6	50,0	78,9	7	7
Shvetsariya	1647,3	13875,8	222,7	842,4	18	8
Chexiya	1286,0	10989,1	157,7	854,5	19	9
Qirg`iz Respublikasi	5664,0	8668,1	143,8	153,0	14	10
Malayziya	8624,3	7739,5	701,1	89,7	10	11
Yaponiya	39329,2	7232,5	12,3	18,4	5	12
Fransiya	685,0	5257,9	52,0	767,6	20	13
Litva	8731,4	4366,9	138,3	50,0	9	14
Syangan (Gonkong)(Brit)	2446,5	3325,1	580,5	135,9	17	15
Italiya	6291,9	3095,0	44,9	49,2	12	16
Vengriya	3757,9	3053,1	182,1	81,2	16	17
Ukraina	7485,0	2862,2	56,4	38,2	11	18
Eron	4000,9	2547,5	133,5	63,7	15	19
Polsha	5947,2	2472,2	101,5	41,6	13	20

2019-yil bilan taqqoslaganda import bo`yicha eng yuqori oltilikda o`zgarish uzatilmadi.

2020-yil yanvar-dekabr oylari yakuni bo`yicha Namangan viloyati tomonidan 65 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

NAMANGAN VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI
(2020-yil yanvar-dekabr,% da)

Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy, Rossiya Federatsiyasi, Qozog'iston, Turkiya, Koreya Respublikasi, Hindiston va Germaniya) jami importning 80,3 % ini tashkil qiladi, bu 395 967,0 ming.AQSh dollarini tashkil etadi.

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilangani sari va ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida mashina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o'sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy, Rossiya, Qozog'iston, Turkiya va Koreya tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

Tashqi iqtisodiy faoliyat
va savdo statistikasi
boshqarmasi
Tel.:(69)-211-72-00